

FINANSMAN ŞİRKETLERİ RAPORU

Mayıs 2021 itibarıyla sektörde 15 finansman şirketi faaliyet göstermektedir. Söz konusu şirketlerden yedisi captive diye tabir edilmekte olup, kendi grubunun taşıtlarını finanse etmektedir. 2020 yıl sonu verilerine göre, sektörün net finansman alacaklarının %88,7'si ticari ve bireysel taşıt kredilerine aittir. Her ne kadar sektörü taşıt kredileri domine etse de FKB'nin verilerine göre net finansman alacaklarının %11,2'sini taşıt ve konut hariç krediler oluşturmaktadır. Taşıt ve konut hariç olan kredilerden kastedilen beyaz eşya, elektronik, züccaciye, vb. ürünlerin alımı için finansman şirketlerinin kullandığı kredilerdir. Finansman şirketleri konut kredisi de sağlamakla beraber net finansman alacakları içerisindeki payı binde bir gibi oldukça küçük bir orandır.

2019 yılında diğer banka dışı finans sektörlerinde olduğu gibi finansman şirketleri de kan kaybetmiş ve net finansman alacakları %30,0, işlem hacmi %32,7 oranında küçülmüştür. Sektörde taşıt kredilerinin ağırlığının yüksek olması nedeniyle, Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) 2019 yıl sonu verilerine göz attığımızda, Türkiye otomobil satışlarının, 2019 yılında 2018 yılına göre %20,4 oranında azaldığı görülmektedir. Söz konusu azalmada, 2018 yılında yaşanan sert kur artışlarının enflasyona olan geçişkenliği nedeniyle, 2019 yılında taşıt fiyatlarının artması rol oynamıştır. 2020 yılına gelindiğinde sektör temsilcileri hızlı bir toparlanma beklerken, Mart 2020'den itibaren Covid-19 pandemisi başlamıştır. Ancak, pandemi koşullarına rağmen, TCMB'nin aldığı kararlarla 25.07.2019 tarihinden 19.11.2020 tarihine kadar faiz oranlarının düşük seyri koruması sonucu, net finansman alacakları %39,2 oranında artmış, işlem hacmi ise banka dışı finans sektörleri içerisinde en yüksek artışa imza atarak 2,1 kat büyümüştür. Düşük faiz ortamı otomobil satışlarını desteklemiş ve 2020 yılında %57,6 artış göstermiştir.

Finansman şirketlerinin tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) oranı, 2019 yılında banka dışı finans sektörleri içerisinde en yükseği olup, %8,7 ile son yedi yılın en üst seviyesine ulaşmıştır. 2020 yılında nominal TGA'nın gerilemesi ve brüt alacaklardaki büyüme ile birlikte %4,6'ya gerilemiştir. Söz konusu gerilemede, şirketlerin TGA tahsilat performansı da TGA'ların VYŞ'lere satış miktarı ile birlikte TFRS 9'a ilişkin olarak kayıttan düşme uygulamasının etkisinin de bulunduğu düşünülmektedir. TGA oranının detayına indiğimizde, bireysellere kullanılan otomotiv kredilerinde TGA oranlarının son beş yıldır düşük seyrettiği ve hatta 2020 yılında daha da düşüşe geçtiği, bireysellere konut ve diğer kredilerin kullandırımlarında ise TGA oranının %10,0'ların üzerine yükseldiği görülmektedir. Tüzel kişilere kullanılan finansman kredilerinde ise, 2019 yılına kadar otomotiv kredilerinin TGA oranı daha yüksekken, 2019 yılında tüzelle diğer kredi kategorisinde verilen krediler daha riskli bir hal almıştır. Toplamda taşıt kredilerinin ağırlığının yüksek olması nedeniyle, 2020 yılında söz konusu kredilerin TGA oranlarının hem bireysel hem tüzel kişilerde düşmesi, sektörün genel TGA oranını da aşağı çekmiştir.

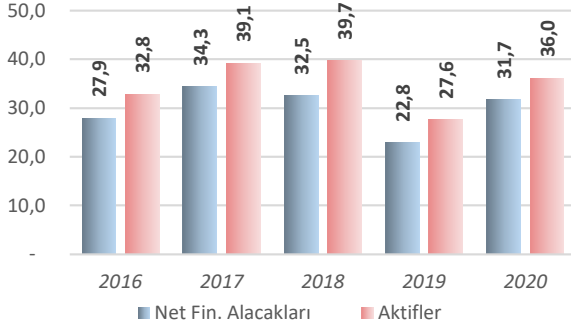
Sektörün büyümesi finansman gelirlerine (faiz ve komisyon gelir toplamına) yansımamış, söz konusu gelirler %20,8 oranında azalmıştır. Ancak finansman maliyetlerinin daha fazla düşmesi neticesinde brüt karlılıkta artış yaşanmıştır. Buna ilaveten, sektörün toplam operasyonel giderlerinde yaşanan %25,4 oranındaki düşüşle birlikte net kar %72,2 artışla 1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu net kar sektörün 2008 yılından şu ana kadar ulaştığı en yüksek karlılık seviyesidir. Bu durum karlılık oranlarına da yansımış ve ortalama aktif karlılığı %3,4'e, ortalama özkaynak karlılığı %23,8'e ulaşmıştır. 2020 yılında banka dışı finans sektörleri içerisinde karlılık oranları bakımından en yüksek performans finansman şirketlerine aittir.

BDDK'nın banka dışı finans kuruluşlarına kar dağıtımına izin vermemesi nedeniyle, net karın bünyede kalması finansman şirketlerinin toplam özkaynak tutarının 6,3 milyar TL'ye çıkmasına yol açmıştır. Ancak, net finansman alacaklarındaki büyümenin daha yüksek olması özkaynak oranının %17,6'ya gerilemesine, kaldıraç oranının (Brüt finansman alacakları/Özkaynaklar) da 5,3'e yükselmesine neden olmuştur.

Finansman şirketlerinin 2020 yılında iyi bir büyüme performansı göstermesine rağmen, sektörün penetrasyon oranı (tüm nakdi krediler içerisindeki payı) %1,0 ile sınırlıdır. Bu durum, kredi kullanımında bankaların halen ilk alternatif olma özelliğini koruduğunu göstermektedir. Sadece taşıt kredileri göz önüne alındığında, 2020 yılında toplam 68,2 milyar TL tutarındaki taşıt kredilerinin %41,3'ü finansman şirketlerinin kredilerine aittir. Söz konusu oran 2018 yılında %55,8 olup, 2019 yılında ise %47,5'e düşmüştür. Bu durum, son iki dönemde finansman şirketlerinin bankalara nazaran daha temkinli davrandıklarını, böylece taşıt kredilerindeki penetrasyon oranlarının bankalar lehine döndüğünü göstermektedir.

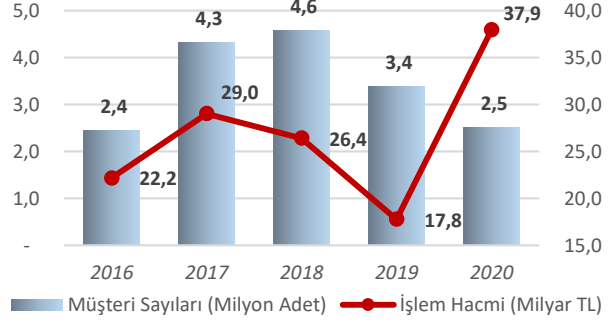
GÖSTERGELER

Şekil 1- Net Fin. Alacakları ve Aktifler, Milyar TL

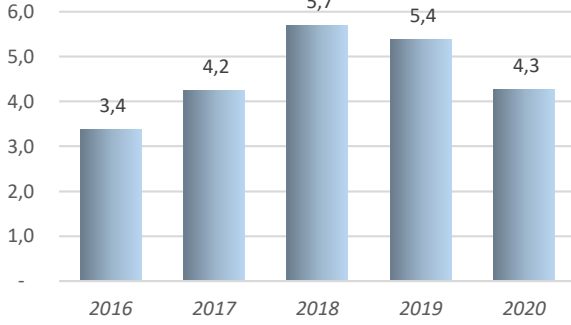
Kaynak: BDDK

Şekil 2-İşlem Hacmi ve Müşteri Sayıları

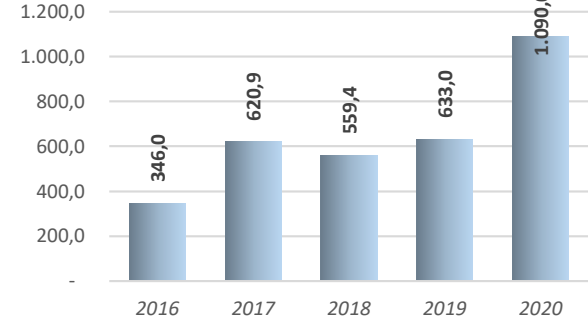
Kaynak: FKB

Şekil 3-Finansman Gelirleri, Milyar TL

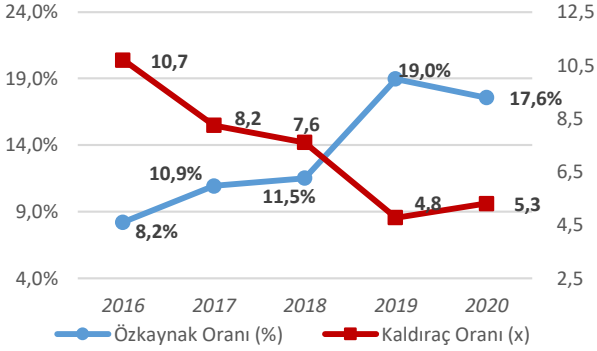
Kaynak: BDDK

Şekil 4-Net Kar, Milyon TL

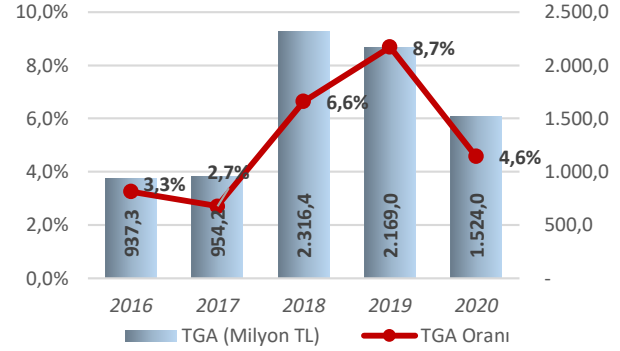
Kaynak: BDDK

Şekil 5- Özkaynak ve Kaldıraç Oranları

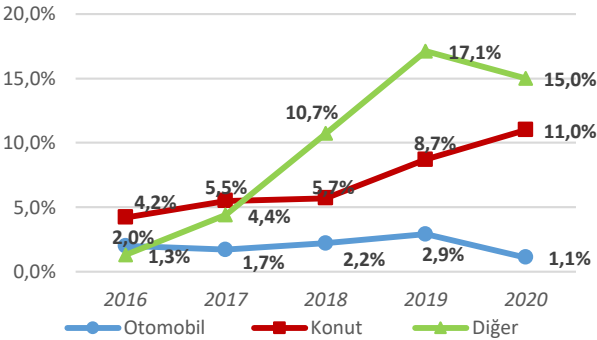
Kaynak: Turkrating

Şekil 6-TGA Tutarı ve TGA Oranı

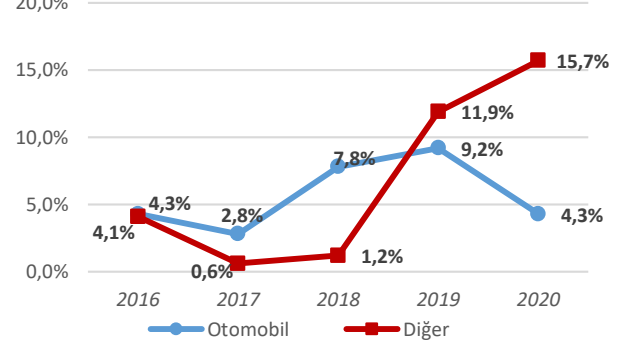
Kaynak: BDDK

Şekil 7-Gerçek Kişilerin TGA Oranları

Kaynak: TBB

Şekil 8-Tüzel Kişilerin TGA Oranları

Kaynak: TBB

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
